

Виступ Ігнатуші А.Л.,
завідувача навчально-виробничої практики,
Викладача загальної педагогіки та психології

Сьогодні в нашій країні немає єдиної офіційної термінології для характеристики дітей з особливими освітніми потребами. В основних законах про освіту зустрічаються такі терміни, як діти, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку та особи, які мають вади у фізичному чи розумовому розвитку і не можуть навчатись у масових навчальних закладах.

Усі ці терміни відображають медичну модель, яка «розглядає ваду здоров'я як характеристику особи, що може бути викликана хворобою, травмою чи станом здоров'я» і, відповідно, потребує медичного чи іншого втручання з метою «корекції» відповідної проблеми особи. Природно, що реакцією суспільства в контексті медичної моделі є забезпечення лікування, реабілітації та соціальної допомоги, такої як спеціальна освіта та пенсія. Іншими словами - ставиться мета зробити життя людини з особливими потребами до певної міри «нормальним», забезпечивши їй, наприклад, економічні та освітні можливості.

Педагогічна модель знайшла своє відображення в організації інклюзивної освіти, тобто системи освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання в умовах загальноосвітнього закладу.

З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти інклюзивні освітні заклади повинні адаптувати навчальні програми та плани, методи та форми навчання, використовувати існуючі ресурси, партнерство з громадою, пристосовуючи їх до індивідуальних освітніх потреб і різних стилів навчання дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивні освітні заклади повинні забезпечити спектр необхідних послуг відповідно до різних освітніх потреб таких дітей.

Просте фізичне включення дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній простір також є інклюзією. Досвід такого навчання засвідчив, що в разі нездатності педагогів організувати навчальний процес таким чином, щоби враховувались індивідуальні потреби кожної дитини, діти з особливими потребами не беруть участь у навчальному процесі і, як наслідок, знижується їх мотивація до навчання та погіршуються навчальні результати. Це говорить про те, що головною фігурою в навчанні та вихованні дітей названої категорії є вчитель-вихователь закладів освіти.

Викладачі педагогічного коледжу в своїй роботі орієнтуються на головне завдання навчального закладу – а саме формування сучасного компетентного педагога, який буде обізнаний в різноманітних сучасних підходах до навчання та виховання дітей різних вікових категорій. В роботі педагогічного колективу можна виділити два напрямки роботи з питання організації роботи з дітьми, які потребують особливої педагогічної уваги. Перший – це організація роботи зі студентами, які потребують особливої уваги (інваліди, з певними хронічними захворюваннями). Другий – проведення

просвітницької роботи серед студентів в їх спеціальностей, що знаходить вираження в різноманітних напрямках та видах роботи.

З метою впорядкування питання щодо медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням студентів з вересня 2009 року в Лисичанському педагогічному коледжі було створено лікувально-фізкультурні групи. З 2015 року студенти займаються разом з усіма, але отримують диференційне навантаження. Тільки в поточному 2015-2016 н.р. **серед 350 студентів до спеціальної медичної групи віднесено 19 студентів, до підготовчої – 31 студент.** Це студенти інваліди та які мають певні медичні захворювання, що не дозволяють студентам мати фізичне навантаження на звичайних уроках фізичної культури, виконувати певні види робіт в процесі навчально-виховного процесу.

Ефективним напрямком формування професійної компетентності майбутнього педагога у плані збереження здоров'я є організація занять із застосуванням новітніх оздоровчих технологій для студентів основної та підготовчої групи, заняття лікувальної фізкультурної групи для студентів, які мають відхилення у стані здоров'я; поглиблене вивчення предмету «Формування КЗ молоді з особливими потребами» тощо. Крім цього при вивченні навчального предмету педагогіка є спеціальна тема «Корекційна педагогіка», в процесі вивчення якої викладачі педагогіки знайомлять студентів з основними напрямками даної галузі педагогічної науки, видами роботи вчителів-вихователів з категорією дітей, які мають певні вади фізичного або психічного розвитку.

На навчальних заняттях фізкультурного напрямку (фізична культура, теорія та методика фізичного виховання, різні види спорту з методиками викладання та ін..) викладачі використовують:

- технології збереження й стимулювання здоров'я:
стретчинг, каланетику, скіпінг, вправи на релаксацію, бойовий гопак, гімнастику для очей, дихальну, коригуючу, східні єдиноборства тощо
- технології навчання здоровому способу життя:
фізкультурні заняття, проблемно-ігрові ситуації, комунікативні ігри, точковий масаж, біологічний зворотний зв'язок.
- корекційні технології:
арттерапія, технології музичного впливу, казкотерапія, технології впливу кольором, технології корекції поведінки, психогімнастика, фітотерапія.

Викладачі всіх циклових комісій коледжу організують та проводять різноманітні заходи щодо проблеми оздоровлення учнівської молоді: семінари-практикуми, виступи студентів з доповідями, розробка мультимедійних проектів, наочних посібників, методичних рекомендацій з даного питання тощо.

Колектив педагогічного коледжу шукає нові шляхи вирішення проблем здорового способу життя, вивчає досвід колег інших навчальних закладів, пропагує їх при організації та проведенні регіональних, обласних міських заходах. Так за період 2012 -2015 років викладачі коледжу взяли участь організували та провели велику кількість різноманітних заходів. Серед них:

- регіональний семінар-практикум «Актуальні проблеми розвитку спорту з собаками», на якому познайомили студентів та гостей з каністерапією – одним з видів лікування за допомогою собак.
- міська науково-практична конференція «Особливості організації здоров'єзберігаючого навчально-виховного процесу в загальноосвітніх закладах».
- Міжнародна науково-практична конференція «Здоров'єзберігаючі технології» за участю науковців Білорусі, ЛНУ імені Тараса Шевченка, Луганського інституту післядипломної освіти.
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Зустріч поколінь» (Олімпійські чемпіони СРСР, Неодноразові Чемпіони Світу, Європи, України – студенти ЛПК).
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку ФВ та валеології в Україні».
- Регіональний методичний міст «Валеоуроки як основа забезпечення здорового навчального середовища».
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування культури здоров'я молоді з особливими потребами» та ін.

Родзинкою нашого навчального закладу є співпраця з центром медико-соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Відродження» м.Чернігова.

Викладачі коледжу не зупиняються на досягненнях, які вже мають. Вони шукають сучасні підходи до вирішення питань організації роботи з учнівською молоддю різної категорії, застосовують сучасні технології навчання та виховання.

Ураховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що інклюзія передбачає особистісно зорієнтовані методи навчання, в основі яких - індивідуальний підхід до кожної дитини з урахуванням усіх її індивідуальних особливостей - здібностей, особливостей розвитку, типів темпераменту, статі, сімейної культури тощо.

